

NOVES ARMES⁺ CONTRA L'ÈTICA I LES PERSONES

Drons armats i drons autònoms

Autoria: Joaquín Rodríguez, Xavi Mojal, Tica Font, Pere Brunet

RESUM EXECUTIU

Les accions militars i "de seguretat" amb sistemes militars robòtics i drons armats han canviat radicalment els escenaris de guerra, que han passat de concentrar-se en objectius militars i estratègics a atacs que poden afectar greument la població civil no involucrada. Els atacs amb drons armats sovint no surten als diaris, però mostren un ritme de creixement continuat els darrers anys. Són atacs que **acaben matant persones civils, a més de perpetrar execucions sumàries i extrajudicials** de persones suposadament terroristes. Darrerament, a més, els drons militars estan evolucionant per a poder incorporar sistemes autònoms de decisió. **Aquesta escalada cap als sistemes armats autònoms és ètica i jurídicament inacceptable, perquè delegar en una màquina les decisions de matar va en contra de la dignitat humana i dels drets de les persones.**

El nou negoci armamentístic

Els sistemes militars robòtics, i en particular els drons, han aconseguit abaratir dràsticament les operacions militars mentre han incrementat significativament el **volum de negoci** del sector industrial militar. El sector de les empreses que fabriquen i exporten drons militars i l'instrumental d'alta tecnologia que s'utilitza a les guerres modernes es troba en plena expansió.

Els sistemes de **vigilància de fronteres** són un altre tipus de sistemes que han estat dissenyats específicament per a vigilar (i en el seu cas, atacar) persones civils. Els sistemes de vigilància i control armat amb drons s'estan utilitzant, entre d'altres països, a Israel, Corea del Sud, Estats Units i Europa (Frontex).

La geografia dels drons militars

Els drons militars es **fabriquen majoritàriament als Estats Units, Israel, Rússia, la Xina i Europa**. Estats Units és clarament el líder mundial en creació i fabricació de sistemes militars robòtics, drons militars i drons armats. Les taules de l'informe mostren l'estat actual pel que fa a aquests sistemes militars. A Estats Units, Israel, Rússia i la Xina es treballa activament en el desenvolupament de sistemes d'armes que permetin un grau significatiu d'autonomia, sobretot en el cas dels drons que ronden i en el dels eixams de drons. Les **grans empreses exportadores** es troben als **Estats Units, Israel, Rússia i la Xina**. Aquest informe ens obre la via per a saber qui són els grans actors (països i empreses) en aquest camp.

La primera onada de drons va venir de la mà dels Estats Units, seguits per Israel, Rússia i la Xina. Després ha començat la recerca i producció per part d'alguns altres països entre els quals destaquen **Turquia i l'Iran**, que han decidit impulsar amb èxit la recerca i producció domèstica forçades pel context internacional –relacions complicades de Turquia amb la OTAN, o l'embargament a Iran–. Aquests dos països els utilitzen internament o a diversos conflictes de l'Orient Mitjà.

Els **països fabricants** inclouen Alemanya, Àustria, Bielorússia, Brasil, Colòmbia, Corea del Sud, Espanya, els Estats Units, França, Hongria, Índia, Iran, Israel, Itàlia, Letònia, Mèxic, Nigèria, Pakistan, Polònia, Regne Unit, Rússia, Sèrbia, Suècia, Noruega, Turquia, Xina, Ucraïna. **Els països usuaris** inclouen aquests països i a més Canadà, Azerbaidjan, Xile, Brasil, Grècia, Tailàndia, Filipines, Vietnam, Zàmbia, Ucraïna, Kazakhstan, Qatar, Líban, Austràlia, Afganistan, Indonèsia, Egipte, Letònia, Holanda, República Txeca, Japó, Bèlgica, Uzbekistan, Jordània, Emirats Àrabs, Algèria, Aràbia Saudita i l'Iraq entre altres.

Les guerres sense risc

El **doble ús** és una característica inherent a les tecnologies militars, i per suposat als drons, que fa referència a la convertibilitat de l'aplicació civil a la militar d'un producte o component. El doble ús complica la regulació o prohibició de drons, que combinat amb els seus avantatges per als Estats –i grups no estatals–, n'han facilitat la **proliferaió**. Molts estats tenen postures oficials encara poc definides, però a la pràctica decideixen optar per l'ús de sistemes militars robòtics i drons militars per raons de competitivitat: "si ho fan els altres ho hem de fer nosaltres, per no quedar-nos enrere".

La percepció de la **possibilitat de fer guerres sense risc** pot fer prevaldre les solucions militars per damunt de les polítiques, **baixant els llindars per iniciar accions militars**. La intel·ligència artificial farà més fàcil pensar en **guerres a**

distància més abstractes, fet que pot portar a més accions militars i a una **escalada incontrolada dels conflictes**.

Fal·làcies i falsos missatges

Al llarg de la darrera dècada s'ha anat construint una **falsa narrativa sobre les bondats de la intel·ligència artificial** que té tendència a ignorar tots aquells aspectes que els experts i acadèmics estan expressant. De fet, els sistemes militars robòtics amb autonomia constructiva **tenen comportaments no explicables**, amb una **probabilitat garantida d'error que és significativa** i no petita. Això els fa essencialment no aptes en situacions on **els errors seran vides humanes** i on es farà difícil la rendició de comptes.

El perill de l'autonomia que està venint

Els drons que ronden i els eixams de drons poden fàcilment incorporar sistemes autònoms de decisió, són econòmics, es troben a l'abast d'un gran nombre de països, i poden per tant canviar el mapa geopolític dels conflictes armats. **L'incorporació de l'autonomia constructiva als sistemes militars robòtics i als drons que ronden**, i el desenvolupament de nous **eixams de drons** és quelcom que canviarà amb tota probabilitat els escenaris de guerra.

Els sistemes d'armes autònomes ens situen en un escenari de deshumanització. És cert que els humans som fallibles, però aquesta es la característica de la condició humana. **Delegar en una màquina la decisió de matar va en contra de la dignitat humana i dels drets de les persones**. El problema ètic apareix quan els sistemes militars deixen de ser operats per persones i executen les seves tasques amb **autonomia d'ús, sense intervenció humana en els processos de decisió i atac**.

Proporcionalitat, distinció, responsabilitat, precaució

Els sistemes d'armes autònomes haurien de respectar el **principi jurídic de proporcionalitat**, que analitza si els danys causats són proporcionals als guanys militars obtinguts o si els danys (a civils) són excessius. Per altra banda, cal que es respecti el **principi jurídic de distinció** que obliga a distingir entre combatents i no combatents. La qüestió és si aquests sistemes d'armes poden comprendre el context, distingir entre un civil amb por o un enemic amenaçador, si poden entendre les intencions que hi ha al darrera d'una expressió humana. Finalment, aquests sistemes d'armes han de respectar el **principi de responsabilitat**: si es produeix un error o un crim de guerra, qui és el responsable? El soldat, el qui dona l'ordre, el polític, el fabricant, el programador... davant la dilució de responsabilitats cal esperar que tots els implicats intentin evadir la responsabilitat i per tant imperarà la impunitat.

Tenint present el debat al voltant de les armes nuclears i la manca de consens per arribar a acords per illegalitzar-les, cal plantejar la qüestió de considerar els sistemes d'armes autònomes com il·legals, i de prohibir la creació d'aques-

tes noves armes abans que existeixin. Com resulta previsible, aquesta és una qüestió sobre la qual no hi ha consens però en la que el sentit comú ens invita a actuar aplicant el **principi de precaució**, actuant abans que siguin desenvolupades. Aplicar el principi de prevenció implica aturar el desenvolupament, parar abans de crear les armes autònomes. Ja tenim l'amença nuclear. **No podem admetre, a més, l'amença dels drons armats autònoms.**

Cal prohibir els sistemes d'armament sense control humà significatiu

Es fa necessari disposar, per tant, d'un instrument jurídicament vinculant que prohibeixi la manca de control humà significatiu sobre la selecció i atac dels objectius, i que per tant impedeixi els sistemes militars robòtics amb autonomia d'ús.

Aquests advertiments han anat creixent, donant lloc a la **creació d'una coalició internacional anomenada *Campaing to Stop Killer Robots*** que involucra entitats de la societat civil, del món del desarmament i dels drets humans, i a la que s'han sumat les crides fetes des d'empreses privades, treballadors tecnològics i fundadors d'empreses del sector contraris al que podria ser el principi d'una nova carrera d'armament que ens podria portar no només a l'escalada militar, sinó que posa en perill la supervivència de l'espècie.

Gràcies a aquest esforç, avui en dia s'estan duent a terme converses a la CCW (Convenció per a Certes Armes Convencionals de Nacions Unides), amb l'objectiu de **crear un marc legal vinculant que prohibeixi els sistemes d'armament sense control humà significatiu**. Si bé aquest esforç internacional encara no ha estat capaç de donar fruits a causa de la pressió exercida per les superpotències militars que actuen com a segrestadores de la política mundial amb el suport de països alineats amb els seus interessos, cal una major pressió exercida des de la ciutadania si es vol evitar un escenari que pot desestabilitzar els fràgils equilibris internacionals i la precària pau actual.

CAMPAIGN TO STOP
KILLER ROBOTS

Leer el informe completo en:
www.centredelas.org/ca/dronsarmats

Amb el suport de:

AJUNTAMENT DE
SantCugat